

Verslag van de lezing door dhr. Harry de Kok: kennismaking met een wereldberoemd Turnhoutenaar Dr. Paul Janssen

Voor een zeer talrijk publiek sprak voormalig stadsarchivaris Harry de Kok op woensdag 9 december op de zolder van het Taxandriamuseum over dr. Paul Janssen. De spreker begon met de verdiensten van dr. Paul op te sommen: hij werd gelauwerd in de hele wereld met o.a. 22 eredoctoraten en 5 ereprofessoraten, hij is verkozen tot de 2de grootste Belg (na pater Damiaan), Janssen Pharmaceutica telt momenteel duizenden werknemers, hij had meer dan 100 patenten op zijn naam, 5 van zijn ontdekkingen zijn inmiddels erkend als 'essential drugs'. Dr. Paul kreeg nooit een Nobelprijs, maar hij kon al die eerbewijzen erg relativeren. Hij stelde aan zijn medicamenten de hoogste eisen: er moesten weinig neveneffecten zijn, ze moesten een hoog werkingspercentage hebben, makkelijk in te nemen zijn en niet te duur zijn. Hij stelde echter altijd dat medicijnen pas echt effectief waren als ze oordeelkundig werden ingenomen. Harry heeft dr. Janssen goed gekend en diens overlijden in Rome in november 2003 was ook voor hem een groot verlies.

Na deze inleiding beschreef hij hoe hij dr. Janssen heeft leren kennen en haalde hij herinneringen aan hem op. Toen Dr. Paul de erepenning overhandigd kreeg van de Marnixring, belde hij Harry op met de vraag om aanwezig te zijn, want hij wilde hem iets vragen. Hij gaf Harry de door hem uitgegeven boeken 'Adante Incantabile' en 'Ik zag Cecilia komen', met de mededeling dat hij ook een boek wilde uitgeven over de geschiedenis van de Nederlanden.

Hij was trouwens ook een gedreven schaker, was een uitstekende pianist en zong graag Vlaamse liederen.

Hij noemde zich Turnhoutenaar, Kempenaar, Belg en Europeaan. Nooit noemde hij zich echter Vlaming: Vlaanderen was voor hem te klein, bovendien was die term te erg gelinkt aan de collaboratie tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Zo geraakte Harry dus betrokken bij de uitgave van het boek 'De Gouden Delta der Lage Landen'.¹ Vervolgens werden er redacteurs en medewerkers gezocht. Dr. Paul ontving die steeds zelf en leidde ze rond op het bedrijventerrein in Beerse. Harry sprak steeds met dr. Paul af op zijn domein 'De Bomen' in Vosselaar waar beiden dan geschiedkundige onderwerpen bespraken. Ook werd er in de tuin gewandeld en afgedaald naar de kelder waar een unieke verzameling precolumbiaanse kunst was ondergebracht. Het boek werd in 1996 gepresenteerd in het Egmontpaleis in Brussel.

Vervolgens handelde de spreker over de familie Janssen. Dr. Constant Janssen ('Dokter Vader') werd in 1895 geboren in Vlimmeren als telg van een bemiddelde landbouwersfamilie. De familie bewoonde er de boerderij De Zwaan. Zuster Maria (1890-1978) huwde en ging met haar echtgenoot in Turnhout wonen. Broer Louis (1894-1977) werd directeur van een steenbakkerij. Emiel (1897-1984) werd jezuïet en leraar. Hij was tevens een bekend literair criticus. In 1899 verhuisden de ouders met hun vier kinderen naar een boerderij in Rijkevorsel. Dat was een hele gebeurtenis, want de hele buurt was betrokken bij het 'overhalen van de boer'. Het was

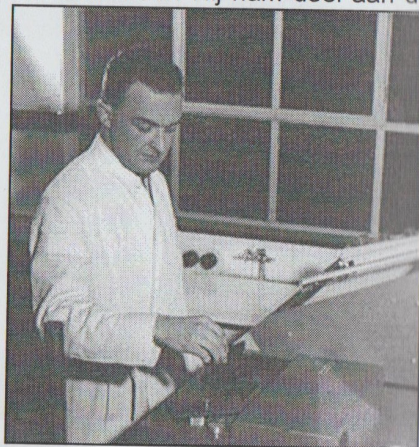
¹ H. Balthazar, W. Blockmans, J.C.H. Blom (red.), *De gouden delta der Lage Landen: twintig eeuwen beschaving tussen Seine en Rijn*. Antwerpen, 1996.
Nieuwsbrief Taxandria 1, 2016

een groot feest. In 1923 zijn de ouders ingetrokken bij de dochter in Turnhout. Grootvader Adriaan overleed in 1942.

Constant studeerde geneeskunde in Leuven en Gent. Hij studeerde af met grote onderscheiding en specialiseerde zich nadien in Wenen in de pediatrie. In 1925 leerde hij zijn toekomstige echtgenote kennen: onderwijzeres Margriet Flerackers. In dat jaar was Constant in een huis op de Grote Markt in Turnhout een (drukke) dokterspraktijk begonnen. Hij zag soms tot wel 100 patiënten per dag en moest vaak vaststellen dat hij machteloos stond. In 1926 kocht hij zijn eerste auto, in 1928 werd verhuisd naar een huis in de Renier Sniedersstraat. Dit voormalige ijzermagazijn werd omgebouwd, op de voordeur prijkt nog steeds een esculaap. Het echtpaar Janssen-Flerackers kreeg vier kinderen (Paul, Josée, Godelieve en Kristin).

Al vroeg was dr. Constant naast huisarts ook ondernemer. Via de Hongaar Vladislav Richter kwam hij in contact met de fabriek Richter, waarvan hij vanaf 1933 de producten ging verdelen. In 1934 werd in de Warandestraat de NV Producten Richter opgericht. In 1938 stopte hij voorgoed zijn dokterspraktijk en kocht in de Warandestraat (vlakbij de watertoren) een fabrieksgebouw samen met enkele andere aanpalende gebouwen. Tijdens de oorlog werd Richter doodgeschoten door de nazi's, het bedrijf van vader Janssen werd omgedoopt tot Eupharma. Alle banden met Richter werden verbroken. In 1956 begon een volledig nieuw bedrijf, het begin van Janssen Pharmaceutica. Het was erg succesvol, in de Warandestraat werd een (nog altijd bestaande) building van vier verdiepingen gebouwd. In 1954 kochten ze 'De Bomen' in Vosselaar. Dr. Constant werd echter ziek en stierf in 1970 in Antwerpen.

Het echtpaar had drie dochters en één zoon: Paul. Hij nam deel aan de jeugdbeweging en ging naar het strenge Sint-Jozefcollege. Hij leerde er talen, maar slechts weinig fysica en scheikunde. Net als vele jaargenoten ging hij nadien geneeskunde studeren. Vanaf 1943 studeerde Paul in Namen. De sombere oorlogsomstandigheden zorgde voor een uitstekend studieklimaat. Hij leerde er veel scheikunde, de combinatie met geneeskunde zou zijn verdere leven bepalen. *dr. Paul in 1954 in zijn eerste laboratorium in Turnhout. Bron: <http://www.kilmerhouse.com/>*

Nieuwsbrief Taxandria 1, 2016

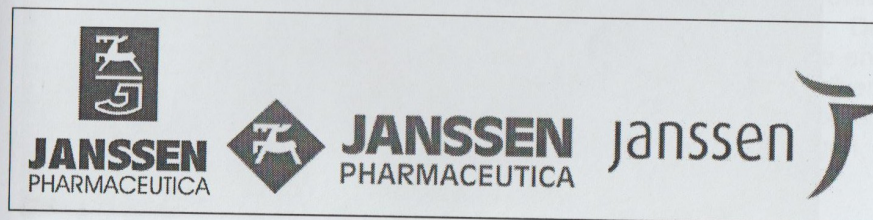
6

Daarna studeerde hij in Leuven, waar hij veel tijd doorbracht in laboratoria en ook in Amerika de research ging bestuderen. Zijn derde en vierde doctoraat deed hij in Gent, waar hij o.a. studeerde bij Nobelprijswinnaar prof. Dr. Corneel Heymans. Dr. Paul studeerde af met de grootste onderscheiding. Op aanraden van zijn vader koos hij echter niet voor een academische carrière. Hij ging in Turnhout farmaceutisch onderzoek doen en legde meteen de basis voor het fameuze Perdolan. Zo zijn ook de r-nummers ontstaan: specifieke verbindingen die werden gesynthetiseerd.

Dr. Paul was gehuwd met Dora Aerts, ze hadden vijf kinderen. Het bedrijf in Turnhout barstte al snel uit zijn voegen en een verhuis drong zich op. Het gemeentebestuur van Beerse bood 25 hectares te koop aan in een natuurgebied, de 'Vosselaarse Bergen'. Het werd aangekocht voor 1.250.000 BEF. Advocaat L. Van Gerven uit de Kadasterstraat speelde hierbij een bemiddelende rol. Het eerste gebouw werd ontworpen door architect Paul Michiels. Dr. Paul en zijn medewerkers namen er hun intrek op 27 april 1957. In 1972 vertrokken de laatste medewerkers uit Turnhout. Het eerste bedrijfsgebouw is wel nog altijd eigendom van de firma. In 1962 verkocht dr. Paul het bedrijf aan de Amerikaanse multinational Johnson & Johnson.

Janssen Pharmaceutica heeft tal van filialen in het buitenland. De spreker zoomde even in op de activiteiten in China. De eerste 'factory' was gevestigd in Hanzhong, een zusterstad van Turnhout. De betreurde Joos Horsten was er de drijvende kracht achter. Gevolg was overigens dat vele Chinezen naar België kwamen om er het bedrijf te leren kennen. Janssen zorgde er ook voor dat reuzenpanda's kwamen naar de zoo in Antwerpen en behandelde er het fameuze terracottaleger. Dr. Paul ging met tegenzin met pensioen, maar bleef nadien onderzoek doen naar een geneesmiddel tegen aids. Hij was een erg veelzijdig man, gaf zijn medewerkers veel mogelijkheden. Hij had tal van lijfspreuken. De auteur sloot zijn boeiende lezing af met deze te citeren.

Sam Van Clemen

Nieuwsbrief Taxandria 1, 2016

7